

KODU-

KULTUURI

RAADIO

ELEKTRI

MAJANDUSE

NÄITUS

TALLINNAS

25. OKTOOBRIKUNI 3. NOVEMBRINI 1930

Tartu Ülikooli Raamatukogu

ARHIIVKOOGU

6 24548388

**BÜROO AADRESS: A/S „NÄITUS“, TALLINNAS
VANA VIRU UUL. NR. 12 :: KÕNETRAAT 23-64**

Saatesõna

kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näitusele.

Kiirelt arenew elu, silmnähtawalt tõusew rahwa kultuuriline tasapind, hiiglasamme tegew tehnika nõuab rahwast intensiivsemat tegewust oma kodu kaunistamise ning elu mugawustamisel.

Nõuab seda esimeses järjekorras meie perekondlise elu nurgasambalt — perenaiselt, nõuab seda aga ka meie noortelt ja kaswatajatelt, kes neid noori elule ette walmistawad.

Kodu kaunistamise, koduse elu mugawustamisel on aga uematel aegadel ühenduses rahwaste hariduslise tasapinna, majapidamise tehnika, praktilise kunsti ja üldise tehnika tõusuga palju rohkem võimalusi, kui oli endistel aegadel.

Kaks aastat tagasi oli Tallinnas võimalus esimesel „ehituste ja elamute näitusel, mis sai laialdase poolehoidu osaliseks, näidata, kuidas anda kodule kaunistat ilmet välispidiselt.

Sama tähtis, õieti weelgi tähtsam, on kodu siseilmise ilme andmine. Selleks aitawad kaasa peale siseamise arhidektuuri terve rida tegureid, milleks tähtsamateks:

Koduse käsitöö abil walmistatud esemed, milledel teatawaste kodus leidub igas toa nurgakeses oma ülesanne ja koht, mis aitawad teha kodu mõnusaks, mugawaks, wäärseks kultuuri inimesele.

Kuiwõrd kodutööstuse esemed aitawad kaunistada kodu näeme kõigeparemini Skandinaawia maades, kuid ka meilgi hakkab wiimastel aastatel siin suur edu awaluma.

Eelseiswa näituse wastawa osakonna ülesanne ongi koondada kõike wäljawalitud kodutööstuse alalt, samuti nais- kui ka mees-käsitöodes.

Tähtjas koduse elu mugawustamisel on üksikute tubade sisustamine, eriti aga köök ühes hoiuruumidega, wannituba ja pesuköök, samuti oma sisseseade kui ka walmistatawate toitude ning toidu tagawarade soetamise alal. Tehnika on wiimastel aastatel kõögi ja sellega ühenduses olewa pesuköögi sis-

seseadmisel abiks tulnud perenaisele, lubades mitte üksi kiiret ja odawat toitude valmistamist või konservimist, waid ka suurt puhtust ja mugawust. Endise suitsu köögi asemele astub mugaw ja korralik köök, wiimase ajal isegi gaas ja elekter, mis omale ikka rohkem ja rohkem maad wõidab kõikide koduste tegewuste aladel. Toidu tagawarade alalhoidmise ja ettevalmistamise alal annab samuti arenew tehnika kui ka valmistuswiisid õige suured wõimalused meie rikkalikku aia-, juure- ja puuwilja tagawarasi ületalwe hoida ehk neist maitsewat toitu valmistada. Kas ei ole siis huwitaw koondada kõiki wiimase aja tehnika saawutusi majapidamise tarwete ja apparaatide alal, samuti kui näidata mida kõik wõib hõlpsaste valmistada talwisteks tagawaradeks. See on kõik wäga huwitaw ja õpetlik ning eelseiswanäituse wastawa osakonna ülesanne ongi tuua kõike paremat nendel aladel esiplaanile.

Kuid elekter kui jõuallikas omab wiimase ajal koduse elu alal ikka laialdasema ja laialdasema tähtsuse, olgu puhtjõuallikana koduses majapidamises või toimingutes, olgu soojendajana ahjudes, triikraudadele, keetmises. Olgu terwise paranduseks. Mitte üksi linnas ei tunta elektri mõju, waid ka kaugemal maa kohtades, kus wiimase ajal esile lkerkiwad wäikesed jõujaamad, kes ümbruskonda selle jõuga warustawad.

Eelolewanäituse wastawa osakonna ülesandeks on esile tuua elektri tarwitamist koduses majapidamises ja käsitöös linnas ja maal.

Koguni omapärase ning kaugele ulatawa tähtsuse omab elektri imejõud raadio näol. Raadio on saanud kõikides kultuurriikides tähtsamaks teguriks, mitte üksi sellega, et kannab heli- ja sõnakunsti kodudesse, isegi kaugematesse maanurkadesse, waid tal on määratu tähtsus hariduslisel ja paljudel teistel aladel. Muusika, uudised, ilmateated, börseteated j. m. lendawad walgukiirusel laiali, omades igale kodule möödapääsematu tarwiduse.

Kuid raadio-tehnika on weel arenemise ajajärgus. Iga maa kirjutab siin ette erinõudmise. Sellest on tingitud tarwidus aegajalt koondada raadio alal kõike uuemat ja otstarbekohasemat ning asjakohaselt korraldatud wõistluse teel asja weelgi arendada. Selleks annab eelolewanäitus parema wõimaluse.

Kokkuwõetult näeme, et eelolewanäitus käsitab alasi,

milledel esimese järgu tähtsus kodukultuuri tõstmisel, ning võib kindel olla, et ta saab laialdasemat huvi äratama kõikides ringkondades, kellel neil aladel midagi näidata.

Näitus on ühel ajal 4. üleriiklise naiskongressiga, mille organiseerimise taga seisawad kõik nais-, perenais- ja naiskodukaitse ühingud ja seltsid, mis omaltpoolt kindlustab näitusele väga laialdase ülemaailse huwi, kandes näitusel nähtut laiali kaugematesse maa- ja alewinurkadesse.

Selles kindlas lootuses kutsume kõiki üles näituse heaks kordaminekuks kaasa aitama.

Korraldaw komitee.

Kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näituse organiseerimine.

Näitus korraldatakse komitee üldjuhtimisel, kuhu kuulwad: Tallinna linna elektrijaama ja gaasiwabriku, Eesti elektrotehnika liidu, Naisliidu, Kodukäsitööd edendamise keskseltsi, Naiskodukaitse, Ringhäälingu ja a.-s. „Näituse“ esindajad. Näituse tehniliseks läbiwiiaks on a.-s. „Näitus“. (Büroo W. Wiru 12, tel. 23-64.)

Näituse asetamine. Näitus peetakse ära kolmes suures hoones: 1) Kodukultuuri ala — Börse ruumes, 2) Raadio — Kristl. Noortemeeste seltsi majas, kus võimalik eraldada kõike suuremaid wäljapanekuid kõlakindlatesse ruumidesse, 3) Elektri- ja gaasimajandus — demonstree- rimised — linna pritsimaja. (Dekoreerimise eest hoolitseb parem dekoraator.)

Kes esinewad näitusel. Näitusel esinewad kõik so- liidsemad seltsid, ühingud ja ettevõtted, kellel wasta- watel aladel midagi pakkuda. Kodutööstuse ala üldkor- ralduse on oma peale wõtnud Kodutööstuse edendamise Keskselts. Keediste j. t. sarnaste ala — wastawad kutse- koolid. Elektri ja gaasi kasutamise ala omawalitsuste ja riigi keskjaamad. Elektri ja raadio alal — wastawad fir- mad, samuti ka igasuguste majapidamise aparaatide alad.

Kes külastawad näitust? Wist pole ühtki perekonda linnas ja maal, keda ei huwitaks see omapärane näitus, kust võib leida palju tarwilikku ja uudiseid.

Saatesõna

Kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näitusele.

Kiirelt arenew elu, silmnähtawalt tõusew rahwa kultuuriline tasapind, liiglasamme tegew tehnika nõuab rahwalt intensiivsemat tegewust oma kodu kaunistamise ning elu mugawustamisel.

Nõuab seda esimeses järjekorras meie perekondlise elu nurgasambalt — perenaiselt, nõuab seda aga ka meie noortelt ja kaswatajatelt, kes neid noori elule ette walmistawad.

Kodu kaunistamise, koduse elu mugawustamisel on aga uuematel aegadel ühenduses rahwaste hariduslise tasapinna, majapidamise tehnika, praktilise kunsti ja üldise tehnika tõusuga palju rohkem võimalusi, kui oli endistel aegadel.

Kaks aastat tagasi oli Tallinnas võimalus esimesel „ehituste ja elamute näitusel, mis sai laialdase poolehoiu osaliseks, näidata, kuidas anda kodule kaunimat ilmet välispidiselt.

Sama tähtis, õieti weelgi tähtsam, on kodu sisemise ilme andmine. Selleks aitawad kaasa peale sisemise arhidektuuri terve rida tegureid, milleks tähtsamateks:

Koduse käsitöö abil walmistatud esemed, millel teatawaste kodus leidub igas toa nurgakeses oma ülesanne ja koht, mis aitawad teha kodu mõnusaks, mugawaks, wäärseks kultuuri inimesele.

Kuiwõrd kodutööstuse esemed aitawad kaunistada kodu näeme kõigeparemini Skandinaawia maades, kuid ka meilgi hakkab wiimastel aastatel siin suur edu awal-duma.

Eelseisw näituse wastawa osakonna ülesanne ongi koondada kõike wäljavalitud kodutööstuse alalt, samuti nais- kui ka mees-käsitöödes.

Tähtjas koduse elu mugawustamisel on üksikute tubade sisustamine, eriti aga köök ühes hoiuruumidega, wanni tuba ja pesuköök, samuti oma sisseseade kui ka walmistatawate toitude ning toidu tagawarade soetamise alal. Tehnika on wiimastel aastatel kõogi ja sellega ühenduses olewa pesuköögi sis-

seseadmisel abiks tulnud perenaisele, lubades mitte üksi kiiret ja odawat toitude walmistamist wõi konserwimist, waid ka suurt puhtust ja mugawust. Endise suitsu kõogi asemele astub mugaw ja korralik köök, wiimasel ajal isegi gaas ja elekter, mis omale ikka rohkem ja rohkem maad wõidab kõikides koduste tegewuste aladel. Toidu tagawarade alalhoidmise ja ettewalmistamise alal annab samuti arenew tehnika kui ka walmistuswiisid õige suured võimalused meie rikkalikku aia-, juure- ja puuwilja tagawarasi ületalwe hoida ehk neist maitsewat toitu walmistada. Kas ei ole siis huwitaw koondada kõiki wiimase aja tehnika saawutusi majapidamise tarwete ja apparaatide alal, samuti kui näidata mida kõik wõib hõlpsaste walmistada talwisteks tagawaradeks. See on kõik wäga huwitaw ja õpetlik ning eelseisw näituse wastawa osakonna ülesanne ongi tuua kõike paremat nendel aladel esiplaanile.

Kuid elekter kui jõuallikas omab wiimasel ajal koduse elu alal ikka laialdasema ja laialdasema tähtsuse, olgu puht jõuallikana koduses majapidamises wõi toimingutes, olgu soojendajana ahjudes, triikraudadele, keetmises. Olgu terwise paranduseks. Mitte üksi linnas ei tunta elektri mõju, waid ka kaugemal maa kohtades, kus wiimasel ajal esile kerkiwad wäikesed jõujaamad, kes ümbruskonda selle jõuga warustawad.

Eelolewa näituse wastawa osakonna ülesandeks on esile tuua elektri tarwitamist koduses majapidamises ja käsitöös linnas ja maal.

Koguni omapärase ning kaugele ulatawa tähtsuse omab elektri imejõud raadio näol. Raadio on saanud kõikides kultuurriikides tähtsamaks teguriks, mitte üksi sellega, et kannab heli- ja sõnakunsti kodudesse, isegi kaugematesse maanurkadesse, waid tal on määratu tähtsuse hariduslisel ja paljudel teistel aladel. Muusika, uudised, ilmatedad, börseteated j. m. lendawad walgukiirusel laiali, omades igale kodule möödapääsematu tarwiduse.

Kuid raadio-tehnika on weel arenemise ajajärgus. Iga maa kirjutab siin ette erinõudmise. Sellest on tingitud tarwidus aegajalt koondada raadio alal kõike uuemat ja otstarbekohasemat ning asjakohaselt korraldatud wõistluse teel asja weelgi arendada. Selleks annab eelolew näitus parema võimaluse.

Kokkuwõetult näeme, et eelolew näitus käsitab alasi,

milledel esimese järgu tähtsus kodukultuuri tõstmisel, ning wõib kindel olla, et ta saab laialdasemat huwi äratama kõikides ringkondades, kellel neil aladel midagi näidata.

Näitus on ühel ajal 4. üleriiklise naiskongressiga, mille organiseerimise taga seisawad kõik nais-, perenais- ja naiskodukaitse ühingud ja seltsid, mis omaltpoolt kindlustab näitusele wäga laialdase ülemaalse huwi, kandes näitusel nähtut laiali kaugematesse maa- ja alewinurkadesse.

Selles kindlas lootuses kutsume kõiki üles näituse heaks kordaminekuks kaasa aitama.

Korraldaw komitee.

Kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näituse organiseerimine.

Näitus korraldatakse komitee üldjuhtimisel, kuhu kuulwad: Tallinna linna elektrijaama ja gaasiwabriku, Eesti elektrotehnika liidu, Naisliidu, Kodukäsitööd edendamise keskseltsi, Naiskodukaitse, Ringhäälingu ja a.-s. „Näituse“ esindajad. Näituse tehniliseks läbiwiiaks on a.-s. „Näitus“. (Büroo W. Wiru 12, tel. 23-64.)

Näituse asetamine. Näitus peetakse ära kolmes suures hoones: 1) Kodukultuuri ala — Börse ruumes, 2) Raadio — Kristl. Noortemeeste seltsi majas, kus võimalik eraldada kõike suuremaid wäljapanekuid kõlakindlatesse ruumidesse, 3) Elektri- ja gaasimajandus — demonstree-rimised — linna pitsimaja. (Dekoreerimise eest hoolitseb parem dekoraator.)

Kes esinewad näitusel. Näitusel esinewad kõik so- liidsemad seltsid, ühingud ja ettewõtted, kelledel wastawatel aladel midagi pakkuda. Kodutööstuse ala üldkorralduse on oma peale wõtnud Kodutööstuse edendamise Keskselts. Keediste j. t. sarnaste ala — wastawad kutsekoolid. Elektri ja gaasi kasutamise ala omawalitsuste ja riigi keskjaamad. Elektri ja raadio alal — wastawad firmad, samuti ka igasuguste majapidamise apparaatide alad.

Kes külastawad näitust? Wist pole ühtki perekonda linnas ja maal, keda ei huwitaks see omapärane näitus, kust wõib leida palju tarwilikku ja uudiseid.

Wäljapanekute hindamine. Näitusel kuuluvad hindamisele kodumaa saadused 1) organisatsioonide ja asutuste wäljapanekud: kõige mõjuwama ühiswäljapaneku eest, 2) üksikwäljapanekud alade järele: a) majapidamine, b) elektri- ja gaasi ala, c) raadio. Hindamine sünnib asjatundlikuma komisjoni poolt. Auhindadeks riigi ja omawalitsuse ja näituse poolt wäärtuslised diploomid ja aurahad.

Ülesandmise tähtaeg ja kord. Ülesandmised näitusest osawõttuks tulewad hiljemalt 1. oktoobriks k. a. sisse anda näituse büroole, wastawatel plankettidel, mis büroos saadawal.

Üleskutse! Kutsume kõiki riigi- ja omawalitsuse asutusi, seltskondlisi organisatsioone, kutsekoole, wastawaid tegelasi, ettewõtteid ja ettewõtjaid ja ärisi kaasa aitama selle huwitawama ja tähtsama näituse kordamiseks, et tõsta meie kodukultuuri sarnasele järjele, mida wäärib meie perekond.

Näitust korraldaw komitee.

Tallinnas, juulikuul 1930.

Kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näituse osakonnad:

Raadio alal:

- I. Tehaste ja ärilist otstarwet taotlewad wäljapanekud.
 - a) Raadioaparaadid igasugused, b) raadioaparaatide üksikud osad, c) patareid, akumulaatorid, d) raadio materjalid.
- II. Amatööride tööd.
- III. Raadiojaamad kuiwamaa ja laewade jaoks ja nende osad.
- IV. Raadio-ringhäälingud, propaganda, kirjandus raadio alal.

Elektrimajanduse alal:

- I. Elekter majapidamises.
- II. Elekter käsitöös ja põllumajanduses.
- III. Elekter liikumise ja side asjanduses.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOOL

- IV. Elekter terwishoius.
- V. Akumulaatorid, elemendid, elektritarbed.
- VI. Kirjandus ja propaganda.

Gaasimajanduse alal:

- I. Gaas majapidamises.
- II. Gaas tööstuses.
- III. Gaas terwishoiuasutustes.
- IV. Gaas uulitsate valgustusena.
- V. Tabelid, diagrammid gaasi kasutamise kohta.

Kodukultuuri alal:

- I. Koetud esemed.
- II. Tikkandused.
- III. Wõrgutööd ja pitsid.
- IV. Kleidid ja pesuesemed.
- V. Tubade sisustamine lihtsa mööbliga.
- VI. Kodumajapidamine.
- VII. Keraamika.
- VIII. Nahatööd.

Näituse ametlik nimestik ilmub käsiraamatuna, sisaldades peale väljapanekute ja väljapanekute nimetuste veel huwitawaid kirjutusi ja pilte ja artikleid kodukaunistamisest ja mugawustamisest, raadio, elektri ja gaasi tähtsusest majapidamises, kasutuswiisidest jne.

Raamat trükitakse 2000—3000 eksemplaaris ja saadetakse wastawatele asutustele ja organisatsioonidele hinnata laiali ja on müügil näituse kassades.

Raamatusse wõetakse vastu kuulutusi piiratud arwul, mida wastawad ettevõtted ei tohiks jätta kasutamata, sest raamat läheb peaaegu erandita asjast huwitatute kätte.

Kulutusi wõetakse vastu näituse büroos, W. Wiru uul. 12.

Agentidelt palutakse nõuda wolikirja ettenäitamist.

Kulutuste hinnad: Teksti ees: 1 lhk. Kr. 40.—
 „ „ 1/2 „ „ 22.—
 Teksti taga: 1 „ „ 30.—
 „ „ 1/2 „ „ 16.—

Wäljapanekute hindamine. Näitusel kuuluvad hindamisele kodumaa saadused 1) organisatsioonide ja asutuste wäljapanekud: kõige mõjuwama ühiswäljapaneku eest, 2) üksikwäljapanekud alade järele: a) majapidamine, b) elektri- ja gaasi ala, c) raadio. Hindamine sünnib asjatundlikuma komisjoni poolt. Auhindadeks riigi ja omawalitsuse ja näituse poolt wäärtuslised diploomid ja aurahad.

Ülesandmise tähtaeg ja kord. Ülesandmised näitusest osawõttuks tulewad hiljemalt 1. oktoobriks k. a. sisse anda näituse büroole, wastawatel plankettidel, mis büroos saadawal.

Üleskutse! Kutsume kõiki riigi- ja omawalitsuse asutusi, seltskondlisi organisatsioone, kutsekoole, wastawaid tegelasi, ettewõtteid ja ettewõtjaid ja ärisi kaasa aitama selle huwitawama ja tähtsama näituse kordamiseks, et tõsta meie kodukultuuri sarnasele järjele, mida wäärib meie perekond.

Näitust korraldaw komitee.

Tallinnas, juulikuul 1930.

Kodukultuuri-, raadio- ja elektrimajanduse näituse osakonnad:

Raadio alal:

- I. Tehaste ja ärilist otstarwet taotlewad wäljapanekud.
 - a) Raadioaparaadid igasugused, b) raadioaparatuuride üksikud osad, c) patareid, akumulaatorid, d) raadio materjalid.
- II. Amatööride tööd.
- III. Raadiojaamad kuiwamaa ja laewade jaoks ja nende osad.
- IV. Raadio-ringhäälingud, propaganda, kirjandus raadio alal.

Elektrimajanduse alal:

- I. Elekter majapidamises.
- II. Elekter käsitöös ja põllumajanduses.
- III. Elekter liikumise ja side asjanduses.

TARTU ÜLIKOOI
RAAMATUKOGU

- IV. Elekter terwishoius.
- V. Akumulaatorid, elemendid, elektritarbed.
- VI. Kirjandus ja propaganda.

Gaasimajanduse alal:

- I. Gaas majapidamises.
- II. Gaas tööstuses.
- III. Gaas terwishoiuasutustes.
- IV. Gaas uulitsate walgustusena.
- V. Tabelid, diagrammid gaasi kasutamise kohta.

Kodukultuuri alal:

- I. Koetud esemed.
- II. Tikkandused.
- III. Wõrgutööd ja pitsid.
- IV. Kleidid ja pesuesemed.
- V. Tubade sisustamine lihtsa mööbliga.
- VI. Kodumajapidamine.
- VII. Keraamika.
- VIII. Nahatööd.

Näituse ametlik nimestik ilmub käsiraamatuna, sisaldades peale wäljapanekute ja wäljapanekute nimetuste weel huwitawaid kirjutusi ja pilte ja artikleid kodukaunistamisest ja mugawustamisest, raadio, elektri ja gaasi tähtsusest majapidamises, kasutuswiisidest jne.

Raamat trükitakse 2000—3000 eksemplaaris ja saadetakse wastawatele asutustele ja organisatsioonidele hinnata laiali ja on müügil näituse kassades.

Raamatusse wõetakse wastu kuulutusi piiratud arwul, mida wastawad ettewõtted ei tohiks jätta kasutamata, sest raamat läheb peaaegu erandita asjast huwitatute kätte.

Kulutusi wõetakse wastu näituse büroos, W. Wiru uul. 12.

Agentidelt palutakse nõuda wolikirja ettenäitamist.

Kuulutuste hinnad: Teksti ees: 1 lhk. Kr. 40.—
" " 1/2 " " 22.—
Teksti taga: 1 " " 30.—
" " 1/2 " " 16.—

A/S „ÜHISELU“ TRÜKK, TALLINN 1930.

AKA. M-4230
KODU-

KULTUURI

RAADIO

ELEKTRI

MAJANDUSE

NÄITUS

TALLINNAS

25. OKTOOBRI KUNI 3. NOVEMBRINI 1930

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

6 24548388

**BÜROO AADRESS: A/S „NÄITUS“, TALLINNAS
VANA VIRU UUL. NR. 12 :: KÕNETRAAT 23-64**